

BELEIDSONDERZOEK BENUT

Mobiele telefoons in de klas in het voortgezet onderwijs

Louise Kos & Ton Klein*

Van der Ploeg, S. (2023). *Wat zijn de effecten van (een verbod op) smartphones, laptops en tablets in de les en op school op de leerprestaties van vo-leerlingen en mbo-studenten?* Kennisrotonde/NRO.

https://www.kennisrotonde.nl/sites/kennisrotonde/files/media-files/pdf_voor_website-kennisrotonde-antwoord_vraag-1602_update_2024.pdf

1. Probleem- en vraagstelling

Wat zijn de effecten van (een verbod op) smartphones, laptops en tablets in de les en op school op de leerprestaties van vo-leerlingen en mbo-studenten?

2. Gehanteerde methoden

Dit onderzoek is een beknopte reviewstudie van de beschikbare wetenschappelijke literatuur over effecten van het gebruik van mobiele telefoons in de klas.

3. Belangrijkste uitkomsten en conclusies

Het vrije gebruik van mobiele telefoons en vergelijkbare apparatuur zoals tablets en laptops tijdens de lessen, het uitvoeren van leertaken en huiswerk maken heeft een negatief effect op de leerprestaties van leerlingen/studenten. Waarschijnlijk is aandacht die sociale media en berichtenverkeer opeisen daarvan de belangrijkste oorzaak. Leerlingen worden te veel afgeleid en kunnen zich niet concentreren op de les of de leertaak. Er zijn aanwijzingen dat met name lager presterende leerlingen deze negatieve effecten ondervinden. Een verbod op het bezit van mobiele telefoons op school (bijvoorbeeld door het opbergen in een kluisje bij aanvang van de schooldag) kan helpen bij het verbeteren van de concentratie en aandacht en daarmee van leerprestaties van leerlingen/studenten. Een verbod lijkt alleen zinvol als het onderdeel is van breder schoolbeleid rondom inzet van ICT in het onderwijs, om daarmee te voorkomen dat leerlingen/studenten vervolgens worden afgeleid door apps op andere apparatuur, zoals laptops of tablets.

* Louise Kos is onderzoeker-adviseur bij Oberon. Ton Klein is directeur van Oberon.

Louise Kos & Ton Klein

4. Benuttingswaarde resp. mogelijke maatschappelijke impact

De reviewstudie voedt de discussie over het al dan niet toestaan van mobiele telefoons in het onderwijs met de laatste wetenschappelijke inzichten over de effecten daarvan op de leerprestaties van leerlingen.

5. Acties/maatregelen om de benuttingswaarde c.q. mogelijke impact te borgen

De reviewstudie is in het kader van de Kennisrotonde van het NRO geïnitieerd naar aanleiding van een vraag vanuit het onderwijsveld. In het kader van dit onderzoek zijn geen verdere acties of maatregelen genomen om de benutting of impact ervan te vergroten.

6. Daadwerkelijke benutting of maatschappelijke impact

In juli 2023 heeft de minister van OCW, Robbert Dijkgraaf, de Tweede Kamer geïnformeerd over de landelijke ‘nee-tenzij’-afspraken.¹ OCW, de VO-raad, SPVMBO, de Pro-raad, AOb, CNV- onderwijs, FvOV, Ouders en Onderwijs en LAKS hebben gezamenlijk afgesproken dat mobiele telefoons en andere devices niet zijn toegestaan in de klas, tenzij ze educatief worden gebruikt tijdens de les. Ter onderbouwing van deze afspraak verwijst de minister naar de hier gepresenteerde reviewstudie van wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van mobiele telefoons in de klas. Ook vanuit het buitenland, waaronder Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, is er belangstelling getoond voor de reviewstudie en de in Nederland gemaakte landelijke afspraak.

7. Voor wie is dit onderzoek interessant?

Het onderzoek is van belang voor alle in het onderwijsveld betrokken partijen en hun organisaties, zoals die bij de landelijke ‘nee-tenzij’-afspraken waren betrokken.

1 Zie <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2023/07/04/landelijke-afspraken-mobiele-telefoons-in-de-klas/landelijke-afspraken-mobiele-telefoons-in-de-klas.pdf>.